

Sygn. akt VIII U 41/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska - Zalewska

Protokolant: st. Sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy **H. B.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania **H. B.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 19 listopada 2012 r. nr (...)

oddala odwołanie

/ na oryginale właściwy podpis /

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. B. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ w jego ocenie ubezpieczony na dzień 31 października 2012 r. nie udokumentował wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 24 lata, 9 miesięcy i 28 dni oraz 15 lat okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 13 lat, 10 miesięcy i 24 dni.

Do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono okresu zatrudnienia od dnia 21 kwietnia 1982 r. do 3 grudnia 1982 r., od 27 marca 1983 r. do 9 marca 1984 r. oraz od 17 maja 1993 r. do 5 sierpnia 1993 r. za pośrednictwem (...) Agencji (...), ponieważ został skierowany do pracy u armatora zagranicznego przez tą Agencję nie będącą jego pracodawcą przed 1 stycznia 2009 r. Jeżeli marynarz nie był związany stosunkiem pracy z firmą kierująca go do pracy za granicą, firmy tej nie można uznać zarówno za płatnika składek, o których mowa w art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i za podmiot uprawniony do wystawiania zaświadczeń na podstawie art. 51 tej ustawy. Odnośnie stażu pracy w Agencji (...) sp. z o.o. od dnia 15 maja 1991 r. do 15 listopada 1991 r. zaliczono tylko okresy, za które zostały dostarczone dowody wpłaty od dnia 1 września 1991 r. do 15 listopada 1991 r., ponieważ zaświadczenie wystawione przez zakład jest nieformalne „podpis w/z” oraz za słabo udokumentowane.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji wskazując iż dokumentacja potwierdzająca wykonywanie przez niego pracy u armatorów zagranicznych za pośrednictwem Agencji (...) została przez niego przedłożona w celu naliczenia kapitału początkowego i obejmowała m.in. dowody opłacania składek za cały okres zatrudnienia, w tym za miesiące

czerwiec-lipiec 1991 r., które aktualnie zginęły. Następnie, ubezpieczony podkreślił, że w okresach od 21 kwietnia 1982 r. do 3 grudnia 1982 r., od 27 marca 1983 r. do 9 marca 1984 r. oraz od 17 maja 1993 r. do 5 sierpnia 1993 r. pracował jako marynarz na tankowcach u armatorów zagranicznych za pośrednictwem (...) Agencji (...). Za ten okres Agencja opłacała za niego składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy i wskazał, że na tę okoliczność przedłożył w organie rentowym zaświadczenie z dnia 2 marca 2004 r. Nadto, ubezpieczony podał, że w okresie do 15 sierpnia 1993 r. do 30 lipca 1994 r. był zatrudniony za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatora zagranicznego na stanowisku bosmana jako członek załogi statku W.. (...) odprowadzała za niego składki na ubezpieczenia społeczne ora Fundusz Pracy. Okoliczność ta została udokumentowana zaświadczeniem o wykonywaniu pracy u Armatora (...) z dnia 25 maja 2012 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą uprzednio w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony H. B., wiek emerytalny osiągnął w dniu 7 lipca 2012 r., a w dniu 24 lipca 2012 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową (powyższe okoliczności są w niniejszej sprawie niesporne a nadto wynikają z akt rentowych).

Na dzień 13 sierpnia 2012 r. ubezpieczony udowodnił 24 lata, 1 miesiąc i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 13 lat, 10 miesięcy i 24 dni okresów pracy w warunkach szczególnych Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono okresów zatrudnienia od 21 kwietnia 1982 r. do 3 grudnia 1982 r., od 27 marca 1983 r. do 9 marca 1984 r. oraz od 17 maja 1993 r. do 5 sierpnia 1993 r. za pośrednictwem (...) Agencji (...) oraz od 15 sierpnia 1993 r. do 30 lipca 1994 r. za pośrednictwem (...) sp. z o.o. Do stażu pracy w Agencji (...) (od dnia 15 maja 1991 r. do 15 listopada 1991 r.) zaliczono tylko okresy za które zostały dostarczone dowody wpłaty tj. od 1 września 1991 r. do 15 listopada 1991 r. ponieważ zaświadczenie wystawione przez zakład jest nieformalne (podpis w/z).

W związku z powyższym decyzją z dnia 9 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. B. prawa do emerytury pomostowej (vide: decyzja z dnia 9 października 2012 r. – k. 34 akt rentowych).

W dniu 5 listopada 2012 r. ubezpieczony, odwołał się od powyższej decyzji przedkładając dokumentację na okoliczność zatrudnienia za pośrednictwem Agencji (...) (vide: odwołanie – k. 36 akt rentowych).

Decyzją z dnia 13 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. po raz kolejny odmówił H. B. prawa do emerytury pomostowej.

Organ uznał, że na dzień 13 sierpnia 2012 r. ubezpieczony udowodnił jedynie 24 lata, 7 miesięcy i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 13 lat, 10 miesięcy i 24 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono okresów zatrudnienia od 21 kwietnia 1982 r. do 3 grudnia 1982 r., od 27 marca 1983 r. do 9 marca 1984 r. oraz od 17 maja 1993 r. do 5 sierpnia 1993 r. a pośrednictwem (...) Agencji (...). Do stażu pracy w Agencji (...) (od dnia 15 maja 1991 r. do 15 listopada 1991 r.) zaliczono tylko okresy za które zostały dostarczone dowody wpłaty tj. od 1 września 1991 r. do 15 listopada 1991 r. ponieważ zaświadczenie wystawione przez zakład jest nieformalne (podpis w/z) (vide: decyzja z dnia 13 listopada 2012 r. – k. 52 akt rentowych).

Korygując decyzję z dnia 13 listopada 2012 r. organ rentowy, zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 13 listopada 2012 r., ponownie odmówił H. B. prawa do emerytury pomostowej wskazując, że na dzień 31 października 2012 r. ubezpieczony udowodnił jedynie 24 lata, 9 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 13 lat, 10 miesięcy i 24 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ powołał się na swoją dotychczasową argumentację (vide: decyzja z dnia 19 listopada 2012 r. – k. 54, karta przebiegu zatrudnienia – k. 53 akt rentowych).

W okresie od 1 września 1991 r. do 15 listopada 1991 r. ubezpieczony był zatrudniony u armatora zagranicznego za pośrednictwem Agencji (...) sp. z o.o. na statku S.T. na stanowisku starszego marynarza (dowód: kserokopia książeczki żeglarskiej, zaświadczenie z dnia 22 lutego 1991 r., umowa o pracę z dnia 14 maja 1991 r., umowa nr (...), 4 dowody wpłaty – k. 21 (koperta) akt sprawy).

Ubezpieczony był zobowiązany do bieżącego comiesięcznego pokrywania składek na ubezpieczenia społeczne oraz Fundusz Pracy. Agencja z kolei miała obowiązek przekazywać wpłacone przez niego kwoty do ZUS. Ubezpieczony w trakcie obowiązywania umowy dokonał wpłat na rzecz Agencji za miesiąc wrzesień 1991 r. w kwocie 933,900 zł, za październik 1991 r. w kwocie 933,900 zł za listopada 1991 r. w kwocie 933,900 zł oraz jako końcowe rozliczenie kwotą 1.200,000 zł. (dowód: dowody wpłaty – k. 21 (koperta) akt sprawy).

H. B. został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w Agencji (...) sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 września 1991 r. do października 1991 r. (brak daty wyrejestrowania). Od listopada 1991 r. pracodawca składał deklaracje bezimienne. Podstawa wymiaru składki za okres od września do października 1991 r. wynosiła 3.396,000 zł. (dowód: pismo ZUS z dnia 12 lutego 2013 r. – k. 29 akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego, której prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu. Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także dowody wpłat, których treść uzupełniała pozostały materiał dowodowy i w pełni z nim korespondowała.

W świetle poczynionych ustaleń, odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia istnienia prawa do emerytury. Wnioskodawca domagał się ustalenia prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl zaś przepisu art. 49 tej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W niniejszej sprawie niesporne było, iż ubezpieczony urodził się po dniu (...), ukończył 60 rok życia, przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach oraz rozwiązał stosunek pracy. Kwestia sporną pozostawało natomiast to, czy ubezpieczony osiągnął 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie zawiera wymogu wykonywania prac jedynie na terenie kraju. Ustawa ta uzależnia nabycie prawa do świadczeń w niej przewidzianych od wykazania odpowiedniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W myśl przepisu art. 6 ust. 1 tej ustawy, stosowanego z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia, zaś ust. 2 tego przepisu, stosowanego również z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15 listopada 1991 r. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (bądź okresy, za które nie było obowiązku opłacania składek) na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Pkt d ust. 2 art. 6 ustawy pozwala zaliczać do okresów składkowych również okresy zatrudnienia obywateli polskich poza granicami kraju u innych pracodawców zagranicznych pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

W myśl § 6 ust. 2 uchwały Rady Ministrów nr 123 z 3 września 1984 r. w sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich u pracodawców zagranicznych (M. P. Nr 23, poz. 157 ze zm.) - w brzmieniu obowiązującym od 28 listopada 1985 r. - jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego obowiązana była przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych miesięcznie kwotę w złotych odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego w gospodarce społecznej, bez uwzględnienia płac w przemyśle wydobywczym, celem refundacji kosztów świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Unormowanie to koreluje z regulacją wyrażoną w obowiązującym od 1 stycznia 1985 r. zarządzeniu Ministra Finansów z 27 grudnia 1984 r. w sprawie zasad ustalania wysokości i trybu przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat (M. P. Nr 30, poz. 208 ze zm.). Przepisy tego zarządzenia, zgodnie z § 5 ust. 1, dotyczą zarówno umów zawartych po dniu wejścia w życie uchwały nr 123 Rady Ministrów, jak i umów przedłużanych po tym terminie. Stosownie do regulacji zawartej w powyższym zarządzeniu, obywatel polski kierowany do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego, obowiązany był dokonywać określonych w jego § 1 ust. 1 pkt 1 i 2 wpłat, których część (określona w § 3 ust. 1 zd. 2 zarządzenia) - odsprzedawana była Narodowemu Bankowi Polskiemu. Kwoty pochodzące z odsprzedaży walut obcych jednostka kierująca przeznaczała na pokrycie ponoszonych w złotych świadczeń w interesie i na rzecz obywateli polskich i ich rodzin, w tym na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu uprawnień do pomocy leczniczej w Polsce, zasiłków porodowego i pogrzebowego oraz rent i emerytur.

Należy zwrócić również uwagę na treść § 6 ust. 3 cytowanej uchwały Nr 123, zgodnie z którym jednostka kierująca obowiązana była potwierdzać okresy zatrudnienia za granicą, za które dokonała wpłat na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - właśnie dla celów ubezpieczenia społecznego.

Nadto, możliwość zatrudniania obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych przewidywały przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. 1989 r. Nr 75 poz. 446 ze zm.), a następnie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. 1991 r. Nr 106 poz. 457 ze zm.), które stanowiły, że tego

typu zatrudnienie jest realizowane na podstawie: umów międzynarodowych, umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, umów zawartych przez obywateli polskich z pracodawcami zagranicznymi.

Przepisy wskazane wyżej, uzupełniając się wzajemnie, tworzą spójną regulację i jednoznacznie świadczą o konieczności opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym ubezpieczenie emerytalno - rentowe w spornych okresach.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazania wymaga, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do zaliczenia do okresu składkowego ubezpieczonego okresu od 15 maja 1991 r. do 31 września 1991 r.

Z treści książeczki żeglarskiej, zaświadczenia z dnia 22 lutego 1991 r. oraz umowy o pracę z dnia 14 maja 1991 r. wynikało w prawdzie, że ubezpieczony został zatrudniony u armatora zagranicznego na stanowisku starszego marynarza za pośrednictwem Agencji (...) sp. z o.o., jednak brak było jakichkolwiek dowodów na potwierdzenie, iż w tym okresie odprowadzono za niego składki na ubezpieczenia społeczne. Przeciwnie, z ustaleń Sądu wynika, że H. B. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych dopiero we wrześniu 1991 r. a w toku postępowania przed organem rentowym przedstawił dowody opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy jedynie za okres od września 1991 r. do listopada 1991 r.

W związku z powyższym, należało przyjąć iż ubezpieczony nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 24 lata, 9 miesięcy i 28 dni i tym samym brak jest podstaw do uznania, że spełnił wszystkie przesłanki konieczne do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

Podkreślenia wymaga, że do przyznania prawa do emerytury pomostowej konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek łącznie. W ocenie Sądu Okręgowego, wobec nie udowodnienia przez ubezpieczonego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, niezasadnym było badanie, czy w spornych okresach od 21 kwietnia 1982 r. do 3 grudnia 1982 r., od 27 marca 1983 r. do 9 marca 1984 r. oraz od 17 maja 1993 r. do 5 sierpnia 1993 r. zatrudnienia za pośrednictwem (...) Agencji (...), od 15 sierpnia 1993 r. do 30 lipca 1994 r. zatrudnienia za pośrednictwem (...) sp. z o.o. oraz od 15 maja 1991 r. do 15 listopada 1991 r. i od 21 marca 1992 r. do 20 września 1992 r. zatrudnienia za pośrednictwem Agencji (...) sp. z o.o. wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Należy zauważyć, iż okolicznością niekwestionowaną przez pozwanego było opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne w w/w okresach wykonywania przez ubezpieczonego pracy poza granicami kraju - okresy te uwzględnione zostały bowiem w ogólnym stażu pracy, jako składkowe. Tym samym, dalsze prowadzenie postępowania na okoliczność charakteru pracy ubezpieczonego w spornych okresach nie prowadziłyby do wydania orzeczenia innej treści, a mogłyby jedynie skutkować bezpodstawnym przedłużeniem postępowania sądowego.

Wobec powyższego, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i wskazanych wyżej przepisów, orzekł jak w sentencji.

SSA w SO H. Witkowska - Zalewska